

Yttrande

2026-05-05

LS 2026/638

Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskatter – yttrande till Finansdepartementet (SOU 2026:20)

Sammanfattning av ärendet

Lidingö stad lämnar med detta yttrande synpunkter på remissen av betänkandet av Utredningen om incitament för lägre skattesatser i kommunsektorn (SOU 2026:20). Lidingö stad välkomnar utredningens ambition att stärka incitamenten till effektivitet, långsiktighet och tydligare ansvarstagande i kommunsektorn. En väl fungerande kommunsektor förutsätter att skatteuttag, prioriteringar och effektivitet hänger samman, samt att skattemedel används med största möjliga omsorg.

Kommunstyrelsens synpunkter

Lidingö stad bedömer sammantaget att utredningens förslag bidrar till en mer ansvarsfull, transparent och effektiv kommunsektor. Förslagen stärker arbetslinjen, tydliggör ansvarsfördelningen mellan stat och kommun samt skapar bättre förutsättningar för långsiktigt hållbara offentliga finanser. Detta är en nödvändig inriktning för att värna både välfärd och skattebetalarnas förtroende

Skattebroms och skattesänkingsbidrag

Lidingö stad är positiv till införandet av en skattebroms i kombination med ett skattesänkingsbidrag. Förslaget bidrar till att tydliggöra de ekonomiska konsekvenserna av skattehöjningar och skapar därmed starkare drivkrafter för effektivitet, omprövning av arbetssätt och prioriteringar inom den kommunala verksamheten.

Samtidigt konstateras att de belopp som aktualiseras enligt modellen är relativt begränsade i förhållande till kommunernas samlade ekonomi. Effekterna på kort sikt blir därmed sannolikt måttliga, vilket också framhålls i utredningen. Mot denna bakgrund bedömer Lidingö stad att förslaget i första hand ska ses som ett normerande styrsignal snarare än ett finansiellt styrmedel med omedelbart genomslag.

Lidingö stad ser positivt på denna inriktning. En gradvis förstärkning av incitamenten för effektivitet och långsiktiga prioriteringar är att föredra framför mer ingripande

begränsningar av den kommunala beskattningsrätten, som fortsatt bör värnas.

Frikoppling av jobbskatteavdraget från den kommunala skattesatsen
Lidingö stad delar utredningens bedömning att dagens konstruktion av jobbskatteavdraget innebär att staten i praktiken dämpar effekterna av kommunala skattehöjningar och därigenom försvagar både ansvarstagandet och arbetslinjen. Att lokala skattebeslut inte fullt ut slår igenom för invånarna riskerar att urholka legitimiteten i den kommunala beskattningen.

Att frikoppla statliga skattereduktioner från den löpande kommunalskatten är i grunden rätt. Det stärker kopplingen mellan arbete, skattebetalning och politiska beslut, och gör det tydligare för medborgarna vilka konsekvenser kommunala prioriteringar faktiskt får.

Samtidigt ser Lidingö stad risker med att knyta modellen till ett enskilt fast basår. En sådan konstruktion kan på sikt skapa stelhet och låsningseffekter som försvårar anpassning till förändrade förutsättningar. Lidingö stad anser därför att huvudprincipen bör fullföljas, men att konstruktionen bör utvecklas vidare i riktning mot en mer långsiktigt hållbar och tekniskt neutral bas för beräkningen.

Stärkt revisionsuppdrag och fokus på effektivitet

Lidingö stad ställer sig mycket positiv till att kravet på effektivitet tydliggörs i kommunallagen och att revisionsuppdraget stärks i denna del. Regelverket om God ekonomisk hushållning är inte tillräckligt om resurserna inte samtidigt används effektivt. För att värna välfärden och hålla nere skattenivåerna krävs ett kontinuerligt arbete med produktivitet, prioriteringar och modernisering av verksamheten.

Effektivitet i kommunsektorn är inte enbart en lokal fråga, utan en fråga av nationellt intresse. Ineffektiv resursanvändning i vissa kommuner får konsekvenser för hela det offentliga systemet och riskerar att driva upp både skatter och statsbidrag.

Mot denna bakgrund menar Lidingö stad att staten i större utsträckning bör använda statsbidragssystemet för att tydliggöra ansvar och incitament. Kommuner som långsiktigt uppvisar låg effektivitet bör inte kompenseras fullt ut genom högre generella statsbidrag, utan i högre grad möta krav på omställning och förbättring. Ett stärkt revisionsuppdrag och ökad jämförbarhet mellan kommuner är viktiga steg i denna riktning.

På kommunstyrelsens vägnar,
Daniel Källenfors
Kommunstyrelsens ordförande